

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1889.

Andra Kammaren.

N:o 7.

Lördagen den 16 februari

kl. 2 e. m.

§ 1.

Herr statsrådet m. m. friherre *H. Palmstierna* aflemnade Kongl. Maj:ts proposition till Riksdagen rörande försäljning af åtskilliga kronans jordområden i Malmö m. m.

Den kongl. propositionen bordlades till nästa sammanträde.

§ 2.

Justerades de i kammarens sammanträden den 8 och 9 innevarande februari förda protokoll.

§ 3.

Från kongl. justitiedepartementet hade till kammaren ankommit ett så lydande protokoll:

Protokoll, hållet inför t. f. statsrådet och chefen för kongl. justitiedepartementet den 15 februari 1889.

Godsegaren Alfred Bexell hade afemnat fullmagt, utvisande, att han vid riksdagsmannaval, som den 29 sistlidne januari förrättats i Himble härads valdistrikt af Årstads, Faurås och Himble härads domsaga, blifvit utsedd till ledamot af Riksdagens Andra Kammare för tiden till den 1 januari 1891; och sedan berörda fullmagt funnits vara i föreskrifven form utfärdad samt vidare granskats af vederbörande fullmäktige i riksbanken och riksgäldskontoret, utan att desse mot fullmagten framställt någon anmärkning, beslöts, att protokoll öfver hvad sålunda förekommit skulle meddelas Andra Kammaren, hvarjemte fullmagten skulle till kammaren öfverlemnas för att hållas godsegaren Bexell tillhanda.

In fidem

Paul Isberg.

Efter uppläsandet häraf beslöt kammaren, att den aflemnade fullmagten skulle till herr Bexell återställas; och anmälde herr talmannen i sammanhang härmed, att herr Bexell denna dag intagit sin plats bland kammarens ledamöter.

§ 4.

Vid föredragning härnäst af herr *P. A. H. Stjernspetz'* i senaste sammanträdet bordlagda motion, n:o 175, om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om framläggande för Riksdagen af förslag till ändring i gällande grufvestadgas föreskrifter rörande försvarsarbete, begärdes ordet af

Herr Stjernspetz, hvilken yttrade: Då jag erfarit, att meningarna inom denna kammare äro mycket delade, huru vida denna min motion bör remitteras till lagutskottet eller till något tillfälligt utskott, och då denna ovisshet sannolikt skulle föranleda en vägran af remiss, så anhåller jag att få återtaga motionen.

Med bifall till den af motionären sålunda gjorda anhållan och efter af herr talmannen i sådant afseende gifven proposition, medgaf kammaren, att herr Stjernspetz finge återtaga sin ifrågakomna motion.

§ 5.

*Om ändrad
lydelse af
26 kap. 1 och
8 §§ samt
30 kap. 5 §
rättegångs-
balken.*

Företogs till behandling lagutskottets utlåtande n:o 9, i anledning af väckt motion om ändrad lydelse af 26 kap. 1 och 8 §§ samt 30 kap. 5 § rättegångsbalken.

I en inom Andra Kammaren af herr *J. Johnsson* i Thorsberg afgifven motion, n:o 25, hade föreslagits, att Riksdagen för sin del måtte, med upphäfvande af 26 kap. 8 § rättegångsbalken, besluta följande ändring i 26 kap. 1 § och 30 kap. 5 § omförmälda balk, nemligen:

26 kap. 1 §. Hvar som från underrätt vädjar, ställe för sig två löftesmän, som borga, begge för en och en för begge, för kostnad och skada, den han kan skyldig kännas att gälda; tage deras skrift derå, jemte intyg om dess vederhäftighet af konungens befallningshafvande, domaren, kronofogden eller kronolänsmännen i orten, eller borgmästaren i stad, samt lägge den vid sin inlaga in. Nu kan så hända att — — — då vare det ock för borgen giltt, när domaren det pröfvat hafver.

Försummar han det — — — förlorat.

Ej må löftesmän ogillas, som allmänt för ärlige hållas, och af den förmögenhet, att gods deras kan svara mot det som de borgat för.

30 kap. 5 §. Den, som tappat i bofrätt — — — och sätte han borgen i stället. Om pröfning af borgen sägs i 26 kap. 1 §: ege ock Konungen att borgen godkänna, när så omtränger.

Utskottet hemställde i förevarande utlåtande, att motionen icke måtte af Riksdagen bifallas.

Ordet begärdes af

Herr Berg från Eksjö, som yttrade: Med motionären instämmer jag derutinnan, att de nu ifrågakomna stadgandena i 26 kap. 1 och 8 §§ rättegångsbalken äro ofullständiga och otydliga, icke blott så till

vida, att de icke bestämdt föreskrifva, af hvem löftesmäns vederhäftighet skall styrkas, utan äfven deri, att de öfver hufvud taget icke alls bestämma, huru vida denna vederhäftighet skall genom vederhäftighetsbevis ådagaläggas, ehuru det alldeles otvifvelaktigt varit lagstiftarens mening, att en sådan handling till ådagaläggande af vederhäftigheten bör åtfölja vadeinlagan. Då jag utgår från denna förutsättning, kan jag icke sluta mig till det afslag, hvartill utskottet kommit, och jag skall be att i största korthet få bemöta några af utskottets skäl för detta afslag.

Om ändrad lydelse af 26 kap. 1 och 8 §§ samt 30 kap. 5 § rättegångsbalken.
(Forts.)

Utskottet säger till en början, att »lagstiftaren bör undvika att öka antalet af befintliga föreskrifter om fullgörande af vissa prästanda för ett måls fullföljd i högre domstol». Ja, deri kan jag väl instämma, principiellt åtminstone. Men jag vågar påstå, att det är betydlig skilnad mellan ett opåkalladt ökande af sådana föreskrifter och att på ett nöjaktigt sätt förtydliga de föreskrifter i detta afseende, som redan finnas. Och det är ett sådant förtydligande, som jag vågar hålla före ovilkorligen behövas i fråga om förevarande lagstadganden. Såsom ett bevis för denna min åsigt, att ett dylikt förtydligande är af nöden, torde jag få framdraga just hvad utskottet sjelft yttrar några rader längre ned i betänkandet. Utskottet säger der, att »någon pröfning af löftesmännens vederhäftighet icke är af lagen förutsatt för annat fall, än då anmärkning deremot göres». Jag tror väl och vet, att många instämma med utskottet i denna uppfattning, men att den icke är allmän ber jag få bevisa dermed, att under förra riksdagen, vid diskussionen om samma fråga, en högt ärad representant på stockholmsbänken, sjelf ledamot i en öfverrätt, angående samma öfverrätt yttrade: »Der pröfvas borgen äfven i de fall, då svaranden uteblifvit, och då beror pröfningen på vadebevisets beskaffenhet eller om deri uttryckligen föreskrifvits huru vederhäftigheten skall styrkas». Sålunda tillämpas nu ifrågakvarande lagstadganden af denna öfverrätt i en alldeles motsatt riktning mot den, som lagutskottet antagit såsom en lagligen gifven förutsättning. Utskottet säger nemligen, såsom jag nyss anförde, att pröfning af borgen icke är af lagen förutsatt för annat fall än då anmärkning deremot göres — men uti den hofrätt, som nyss nämndes, pröfvas borgen äfven i det fall, då svaranden uteblifvit och någon anmärkning mot borgen sålunda *icke* kunnat göras.

Vidare säger utskottet, att »det synes jemväl stå parten fritt att, om jäf framställes, på det sätt han finner lämpligast styrka löftesmännens vederhäftighet». Ja, det är just detta, som jag för min del finner så ytterst olämpligt. Ty om en part förser sig med ett vederhäftighetsbevis på det sätt, som han, i brist af tydliga föreskrifter, finner vara det lämpligaste, t. ex. om beviset lemnas af kronfogde, länsman eller kommunalordförande, så kan det hända, att öfverrätten icke finner detta sätt lämpligt, och hvad blir då följden? Jo, den att parten förlorar sin talan, den blir desert och kan icke till vidare pröfning upptagas.

Icke heller kan jag gilla den slutliga konklusion, hvartill utskottet i sitt afstyrkande utlåtande kommit, då det säger, att den föreslagna lagförändringen skulle lända »till skada för den rättsökande allmänheten». Jag tror tvärt om, att det skulle blifva till mycket stort gagn,

Om ändrad lydelse af 26 kap. 1 och 8 §§ samt 30 kap. 5 § rättegångsbalken. (Forts.)

om det blefve tydligen föreskrivet, både *att* vederhäftigheten skall styrkas och *af hvem* detta skall ske. För min del tvekar jag alls icke att öfverlåta denna pröfning eller utfärdandet af vederhäftighetsbevis åt kronobetjeningen. Jag anser nemligen, att särskildt länsmännen i de flesta fall lika väl som domaren, och ofta till och med ännu bättre än han, äro i tillfälle att bedöma vederbörande löftsmäns vederhäftighet; och då det i fråga om besväröförfarandet finnes uttryckligen föreskrivet, att klaganden, om han ställer borgen, bör hos domstolen, magistraten, vederbörande kronobetjent eller pastor anskaffa bevis om borgensmännens vederhäftighet, så kan jag icke se annat än att det vore mycket väl, om en dylik föreskrift blefve införd äfven i fråga om vadförfarandet. Emellertid, då enligt mitt förmenande det bör åstadkommas full likstämmighet i fråga om behörigheten för de personer, som skola ega att utfärda vederhäftighetsbevis i det ena fallet så väl som i det andra, ber jag få påpeka, att i fråga om besväröförfarandet det är medgifvet äfven åt *pastor* att utgifva sådana bevis, under det att i motionen icke talas om, att en dylik rättighet skulle tillkomma pastor. Jag anser väl, att detta borde föranleda en återremiss af motionen till utskottet, men vill åtminstone icke för närvarande derom framställa yrkande.

Vidare anförde

Herr Johnsson i Thorsberg: Då jag vid förliden riksdag väckte motion angående den nu föreliggande frågan, om ändring af 26 kap. 1 § rättegångsbalken, yttrade lagutskottet i sitt då afgifna betänkande: »Då således detta lagrum icke innehåller någon föreskrift derom, att domaren skall pröfva borgen för kostnad och skada, och då i samma kapitel 8 § stadgas, att hofrätt eger sjelf borgen godkänna, när så omtränges, synes icke något skäl tala för motionärens förslag». Denna motivering var i två afseenden egendomlig. För det första har utskottet sasom skäl för afslag å motionen åberopat, att i paragrafen icke redan var infördt hvad jag i min motion hade föreslagit, och för det andra vill det synas som om utskottet ansett att domaren icke eger rätt, enligt nuvarande bestämmelser, att pröfva borgen för kostnad och skada, utan att domaren endast tillkommer den befogenhet, som omförmäles i 8 § af 26 kap. Hvad det första skälet angår, så är det uppenbart att, om lagrummet redan innehållit de af mig föreslagna bestämmelser, hade jag icke bort besvära Riksdagen med min motion. Det andra skälet åter, så, om utskottets uppfattning varit den rätta, nemligen att domaren icke för närvarande eger laglig rätt att pröfva borgen, utan att de vederhäftighetsbevis, som af honom utfärdas, endast grunda sig på praxis, utgör detta, enligt min uppfattning, ett afgörande motiv för bifall till förslaget. Jag har endast velat anmärka detta i förbigående.

Hvad det föreliggande utskottsbetänkandet angår, yttrar utskottet: »I de ofvan anförda lagrummen förekommer icke någon allmän föreskrift att borgen skall vara till vederhäftigheten styrkt, än mindre *huru* vederhäftigheten skall styrkas». För denna åsigt anför utskottet ett prejudikat, uti ett i Nytt juridiskt arkiv för 1883 refererat rättsfall. Hvad

innehåller då detta prejudikat? Jo, granska vi närmare handlingarna i målet, finna vi, att den part, hvarom här är fråga, har haft samma uppfattning, som lagutskottet i detta afseende synes intaga, nemligen att han icke ansåg sig skyldig att styrka borgen för kostnad och skada. Den klagande hade i hofrätten ställt två borgensmän, men hofrätten yttrade, att, då den icke hade sig bekant borgensmännens förmögenhetsvilkor, kunde hans talan icke upptagas till pröfning. Frågan fullföljdes hos Kongl. Maj:t, och der styrkte parten med vederbörligt intyg att borgensmännen voro fullt vederhäftige, men Kongl. Maj:t upptog saken det oakadt icke till pröfning. Utskottet kan möjligen erinra, att i detta rättsfall hade hofrätten lemnat parten rådrum att styrka borgensmännens vederhäftighet. Låt oss då se, huru komplettering af intyg om vederhäftighetsbevis för den rättsökande kan komma att ställa sig. Ett exempel: Jag bor t. ex. 20 à 30 mil från den stad, der hofrätten har sitt säte, vi kunna säga Stockholm. Mitt mål kan vara på hofrättens pröfning beroende i ett år eller till och med deröfver. Under denna tid måste jag antingen sjelf eller genom pålitligt ombud bevaka min rätt för det fall, att min motpart behagar göra invändning mot min borgen. Målet föredrages emellertid, och motparten gör invändningar i det antydda hänseendet. Härvid börjar då en för den rättsökande allt annat än behaglig procedur. Borgensförbindelsen måste då uttagas och sändas till Kongl. Maj:ts befallningshafvande, men då inträffar att borgensmännen icke äro af Konungens befallningshafvande kände, och skall då denna myndighet, enligt 26 kap. 8 § rättegångsbalken, göra förfrågan hos vederbörande domhafvande. Domhafvanden åter kan ju icke känna alla personer, boende inom domsagan. Han måste i sin ordning vända sig till länsmannen. Sedan borgensförbindelsen återgått till hofrätten, kan i lyckligaste fall talan härigenom vara förvarad, men det kan ock inträffa, att den af hofrätten föreskrifna tid försutits.

Utskottet synes anse att denna operation är för den klagande särdeles bekväm! Men, invänder utskottet, det står ju den rättsökande öppet att, redan före ingifvandet, styrka borgen. Ja, det gör också hvarje förtänksam person. Icke litar man på de af utskottet angifna råd och äfventyrar att en vigtig sak förloras; i detta afseende utgör det anmärkta prejudikatet ett allt för varnande exempel. Det är också detta jag velat afhjelpa genom det ändringsförslag jag framställt. Då i alla fall de flesta borgensförbindelser eller bevis om borgensmännens vederhäftighet skola utfärdas hufvudsakligen på grund af de intyg och meddelanden, som utgå från länsmännen, dels till domaren och dels till Kongl. Maj:ts befallningshafvande, så frågas, om icke den rättsökande kan vara berättigad att få sådant bevis direkt från länsmannen, eller hvarför allmänheten icke lemnas tillfälle att vända sig, vare sig till domhafvanden eller till länsmannen, hvilkendera som lättast kunde anträffas och hade största kännedom om de ifrågavarande borgensmännens trovärdighet?

Lagutskottet anför vidare såsom sin åsigt, att den föreslagna förändringen eller reformen i det nu antydda afseendet skulle gå »i en riktning, som utskottet icke kan gilla». Jag förutsätter då, att det är utskottets mening, att borgensbestämmelserna skulle borttagas i lagen.

Om ändrad lydelse af 26 kap. 1 och 8 §§ samt 30 kap. 5 § rättegångsbalken.
(Forts.)

Om ändrad
lydelse af
26 kap. 1 och
8 §§ samt
30 kap. 5 §
rättegångs-
balken.
(Forts.)

Kunde jag föreställa mig, att Riksdagen skulle vara benägen att borttaga alla föreskrifter i detta afseende, skulle jag visst icke hafva något deremot. Men då lagstiftningen går i motsatt riktning i andra afseenden, nemligen att tillförsäkra motparten att få full ersättning och hållas skadeslös för de kostnader, som han kan blifva påtvungen genom en rättegång, kan jag icke antaga, att Riksdagen skulle vara villig att borttaga ifrågakvarande föreskrifter. Då återstår det således icke annat, än att genom lagstiftning stipulera sådana villkor, som blifva fullt tydliga och så affattade, att hvarje rättsökande kan förstå dem och få prestanda fullgjorda, utan att behöfva söka Kongl. Maj:ts befallningshafvande, hvilket i åtskilliga orter är förenadt med ganska stort besvär.

På dessa skäl och då jag tror, att det skulle vara till stor nytta för det allmänna, om det af mig framställda förslaget antoges, vågar jag hemställa, huru vida icke kammaren skulle anse sig böra bifalla min motion. Ehuru väl Första Kammaren redan afslagit densamma och förslaget således icke nu kan blifva lag, torde i alla fall ett dylikt beslut vara af vigt och utgöra en yttring, huru vida Andra Kammaren anser, att en lagstiftning i den föreslagna riktningen bör komma till stånd eller icke. Jag tager mig alltså friheten föreslå, att kammaren, med afslag å utskottets hemställan, måtte bifalla motionen.

Häruti instämde herr *Bromée*.

Herr Billing anförde: Då det ju är känt att lagutskottets föreliggande utlåtande redan bifallits af Första Kammaren, kan resultatet icke blifva annat än att den nu gällande lagen fortfarande kommer att ega kraft. Men jag kan dock icke underlåta att i frågan säga några ord, i synnerhet som jag vid sistlidne riksdag yttrade mig om samma fråga, hvari lagutskottet äfven då kommit till ett helt annat resultat än som jag anser för riktigt. Jag vill då först fästa uppmärksamheten derpå, att denna kammare vid senaste riksdag återremitterade lagutskottets utlåtande i detta ärende, ehuru det, vid frågans behandling af denna kammare, var väl bekant, att Första Kammaren bifallit utskottets afstyrkande betänkande, och sålunda Andra Kammarens beslut endast kunde betraktas såsom en opinionsyttring. Redan då uttalades, såsom mig syntes, ganska goda skäl för att lagutskottet bort taga motionärens framställning i närmare öfvervägande och framlägga förslag till bestämmelser, huru borgensmännens vederhäftighet skulle styrkas, men dertill synes lagutskottet hafva ansett sig sakna skäligen grund. Derfor kan man väl icke heller nu tro, att lagutskottet skall finna hvad som denna gång kan anmärkas mot betänkandet hafva någon betydelse.

Det är redan ganska mycket sagdt i denna sak, och jag skall därför i närvarande skede icke trötta herrarne med något långt anförande. Frågan är ju helt enkel. Lagen stadgar nu att den, som ifrån under rätt vädjar, skall ställa borgen af två vederhäftige personer för kostnad och skada, som han kan kännas skyldig att gälda. Men nu förhåller sig så, att den enklaste anmärkning af motparten mot desse borgensmäns vederhäftighet kan hafva till följd, att den vädjande förlorar sin talan, och därför synes det mig vara af största betydelse, att lagen ut-

tryckligen stadgar huru dylik vederhäftighet skall styrkas, för att parten icke skall utsättas för ett dylikt äfventyr. Nu säger lagutskottet, att om jäf framställs mot löftsmännens vederhäftighet, må det stå parten fritt att, på sätt han lämpligast finner, styrka densamma. Men är fältet öppet för att på detta sätt åvägabringa bevisning, är det äfven å andra sidan öppet för att ogilla en sådan bevisning, och därför är det godt att veta hvad som fordras för vederhäftighetens styrkande. Här i Stockholm anser man i allmänhet öfverståthållareembetets eller magistratens intyg vara tillfyllest, men om man håller sig till lagutskottets betänkande, kan man icke veta, huruvida detta är fallet. För dem, som bo långt ifrån Stockholm, är det i synnerhet svårt att få reda på om jäf framställs mot löftsmännen, och äfven om man har kännedom derom, vet man nu icke huru vederhäftigheten skall styrkas. Jag har därför svårt att fatta, hvarför lagutskottet icke vill ingå på den lilla lagförändring, som här föreslagits. Mig synes uppenbart, att densamma är både nyttig och behöflig och kan åstadkommas med synnerligen litet besvär och embarras.

Då jag sålunda måste vidhålla hvad jag förut yttrat i denna fråga samt biträda hvad flere andra talare anført, eller att lagförändringen, långt ifrån att skada den rättsökande allmänheten, tvärtom skulle medföra stora fördelar, och då jag hoppas att, om denna kammare ännu en gång återremitterar frågan, lagutskottet nästa riksdag skall se förslaget med blidare ögon, skall jag yrka att kammaren ville återremittera ärendet till lagutskottet.

Herr Smedberg: Herr talman! Mine herrar! Jag har icke kunnat finna mig öfvertygad om, att en ändring i dessa lagrum är nödvändig. Motionären har icke kunnat uppvisa mer än ett enda fall, då part, derigenom att borgensmans vederhäftighet icke styrkts, blifvit fränkänd sin talan i hofrätten. Det kan väl icke vara skäl att man för ett enda sådant fall ändrar en lag, som egt bestånd i nära tvåhundra år, utan att det är känt, att den verkat skadligt genom att parter förlorat sin talan. Och dessutom hade parten i det enda fall, som nu åberopats, fått tillräckligt anstånd att styrka borgensmännens vederhäftighet, men underlåtit detta, hvilket ju var hans ensak.

Huru man skall styrka vederhäftigheten, finnes ju för öfrigt föreskrifvet, då lagen säger, att Konungens befallningshafvande eger pröfva detta. Men i den ort, der jag bor, har sådant icke kommit i fråga, utan har hofrätten godkänt äfven vederbörande pastors intyg. Och nu skulle vi genom det föreliggande förslaget beröfvas den fördelen, att äfven vederbörande prest skulle kunna meddela sådana gällande intyg. Derför kan jag icke godkänna förslaget, sådant det nu föreligger.

Den förste ärade talaren nämnde, att om kronobetjenings och *pastors* i församlingen intyg i sådant afseende hade vitsord, så vore svårigheterna afhjelpta, men då motionären icke föreslagit detta senare, kunde lagutskottet ej heller yttra sig deröfver. Jag anhåller om bifall till utskottets betänkande.

Herr Johnsson i Thorsberg: Jag begärde ordet endast med anledning af den siste talarens yttrande, att jag i min motion endast

Om ändrad lydelse af 26 kap. 1 och 8 §§ samt 30 kap. 5 § rättegångsbalken.
(Forts.)

Om ändrad lydelse af 26 kap. 1 och 8 §§ samt 30 kap. 5 § rättegångsbalken.
(Forts.)

åberopat ett enda rättsfall såsom bevis för min åsigt. Jag vill då erinra, att jag icke åberopat något särskildt rättsfall, utan att det är lagutskottet, som åberopat en sak, som det förmenat gifva stöd åt dess uppfattning, och jag har tagit mig friheten att granska detta rättsfall. Jag skulle dock kunna åberopa flera dylika fall, men jag vill dermed icke upptaga kammarens tid, då det är gifvet, att, då högsta domstolen dömt i frågan, öfriga beslut i likartade fall måste gå i enahanda riktning.

Som nu emellertid framställning gjorts om utlåtandets återremitterande till lagutskottet, skall jag be att få återtaga mitt förra yrkande om bifall till motionen och förena mig i yrkandet om återremiss.

Herr Waldenström från Visby: Herr talman! Mine herrar! För min del tror jag, att de talare, som yrkat afslag å utskottets betänkande, icke lagt tillräcklig vikt på det, som i denna fråga är det hufvudsakliga, nemligen tillskapandet af en ny formalitet för talans fullföljd från underrätt till hofrätt i civila mål. Af de §§ i 26 kap. rättegångsbalken, som återgifvits i betänkandet, är efter mitt omdöme alldeles uppenbart, att den, som vädjar från underrätt och för sådant ändamål ställer borgen för kostnad och skada, icke ovilkorligen är skyldig att styrka borgensmännens vederhäftighet. Det heter nemligen i 26 kap. 1 §, att den vädjande skall ställa för sig två löftesmän samt taga deras skrift derå och lägga den vid sin inlaga i hofrätten in, utan att der talas om någon skyldighet att styrka löftesmännens vederhäftighet. Denna fråga afhandlas i det åberopade kapitlets 8 §, som säger, att Konungens befallningshafvande eger borgen pröfva, *när jäf deremot göres*; hvaraf ju måste följa, att skyldigheten för den vädjande parten att styrka löftesmännens vederhäftighet inträder först, när sådant af motparten påyrkas. Och sker detta, så lemnas, enligt praxis åtminstone i Svea hofrätt, den vädjande underrättelse derom, och rådrum tillika att anskaffa vederhäftighetsbetyg för borgensmännen. Nu vill motionären i lagen införa en ovilkorlig föreskrift derom, att den vädjande skall vid sin inlaga foga sådant betyg, vid äfventyr naturligtvis att målet eljest icke upptages till pröfning, och det är mot detta som lagutskottets motivering hufvudsakligen är rigtad. »Lagutskottet vill icke öka antalet af befintliga föreskrifter om fullgörande af vissa prästanda för ett måls fullföljd i högre domstol, emedan hvarje sådant tillägg ökar faran för att en verklig rätt kan gå förlorad genom en parts underlåtenhet att iakttaga en rent formel föreskrift». Och jag kan icke finna annat, än att man häri måste gifva lagutskottet rätt.

Beträffande åter frågan, huruvida borgen bör få prövas af annan myndighet än Konungens befallningshafvande och hofrätten, så har efter mitt omdöme lagutskottet icke uttalat sig mot motionärens åsigt, att en sådan rätt bör tillkomma äfven domaren, kronofogden och kronolänsmannen på landet samt borgmästare i stad. Tvärtom säger lagutskottet, att det synes stå part, fritt att, om jäf emot löftesmännens vederhäftighet framställes, styrka densamma på det sätt, han sjelf finner lämpligt. Denna lagutskottets uppfattning vill jag visserligen icke tillråda parter att följa, då ju parterna och hofrätten kunna vara af

skilda åsikter om hvad i nämnda hänseende är lämpligt eller icke; men den visar dock, att lagutskottet ingalunda är emot, att rätten att pröfva vederhäftigheten utsträcker äfven till andra myndigheter än Konungens befallningshafvande och hofrätten. Vore här nu endast fråga om att tillerkänna denna rätt jemväl åt de af motionären angifna embets- och tjenstemän, så skulle jag gerna vara med derom. Men det är icke så. Motionären yrkar tillika, sasom jag förut nämnt, att i lagen skall stadgas skyldighet för den vädjande att vid sin inlaga ovilkorligen foga bevis om löftesmännens vederhäftighet, vid äfventyr af talans förlust, och detta yrkande innebär, enligt min uppfattning, icke en förbättring, utan en försämring af den nuvarande lagstiftningen i ämnet. Jag yrkar bifall till lagutskottets förslag.

*Om ändrad
lydelse af
26 kap. 1 och
8 §§ samt
30 kap. 5 §
rättegångs-
balken.
(Forts.)*

Härmed var öfverläggningen slutad.

I enlighet med de yrkanden, som derunder blifvit framställda, gaf herr talmannen proposition *dels* på bifall till utskottets hemställan, *dels* på afslag å densamma och bifall i stället till den i ämnet väckta motionen, och *dels* slutligen på ärendets återförvisande till utskottet; och fann herr talmannen den sistnämnda propositionen vara med öfvervägande ja besvarad. Då votering likväl begärdes, blef nu, sedan till kontraproposition antagits yrkandet om bifall till utskottets hemställan, uppsatt, justerad och anslagen en så lydande omröstningsproposition:

Den, som vill, att lagutskottets utlåtande n:o 9 skall återförvisas till utskottet för förnyad behandling,

röstar Ja;

Den, det ej vill,

röstar Nej;

Vinner nej, har kammaren bifallit hvad utskottet i nämnda utlåtande hemställt.

Omröstningen utföll med 112 ja mot 64 nej; och hade kammaren alltså beslutat återförvisa ärendet till utskottet för ny behandling.

§ 6.

För motions afgifvande hade sig anmält herr *J. Nilsson* i Sorröd, hvilken nu aflemnade en motion om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om ändrad tid för regementsmötenes hållande.

Denna motion, hvilken erhöi ordningsnummern 176, begärdes på bordet och bordlades.

§ 7.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:

herr *K. E. Holmgren* under 3 dagar fr. o. m. den 18 dennes,
» *P. Pehrsson* i Norrsund » 4 » » » 19 »

herr <i>A. Göransson</i>	under 9 dagar fr. o. m. den 18 dennes,				
» <i>G. Elowson</i>	» 8 »	»	»	20 »	
» <i>Ch. A. Ekeborgh</i>	» 14 »	»	»	20 »	
» <i>F. G. Sandwall</i>	» 10 »	»	»	19 »	och
» <i>A. E. Petersson</i> i Hamra	» 10 »	»	»	20 »	

§ 8.

Till bordläggning anmälades följande inkomna ärenden:

statsutskottets utlåtande n:o 16, angående riksgäldskontorets förvaltning under den tid, som förflutit sedan ansvarsfrihet senast tillerkändes fullmäktige i nämnda kontor;

lagutskottets utlåtanden:

n:o 10, i anledning af väckta motioner om ändringar i konkurslagen den 18 september 1862; och

n:o 11, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition, med förslag till ändringar i förordningarna om kommunalstyrelse på landet, om kommunalstyrelse i stad och om kommunalstyrelse i Stockholm;

Andra Kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande n:o 1, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om föreskrifter angående undersökning af importeradt fläsk och ister; och

Andra Kammarens tredje tillfälliga utskotts utlåtande n:o 1 (i samlingen n:o 2), i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om utarbetande af förslag till inrättande af en för riket allmän obligatorisk lifränteanstalt.

§ 9.

Justerades ett protokollsutdrag, hvarefter kammarens ledamöter åtskildes kl. 2,58 e. m.

In fidem

A. E. J. Johansson.

Tisdagen den 19 februari

kl. $\frac{1}{2}$ 3 e. m.

§ 1.

Justerades protokollet för den 12 innevarande februari.

§ 2.

Upplästes ett till kammaren inkommet sjukbetyg, så lydande:

Kommerserådet S. Cederschiöld lider af luftrörskatarr och måste tills vidare hålla sig inomhus, hvilket härmed intygas.
Stockholm den 17 februari 1889.

Edvard Forssberg,
leg. läkare.

§ 3.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet Kongl. Maj:ts på kammarens bord hvilande proposition till Riksdagen rörande försäljning af åtskilliga kronans jordområden i Malmö m. m.

§ 4.

Till kammarens tillfälliga utskott n:o 4 hänvisades herr *J. Nilssons* i Sorröd i senaste sammanträdet aflemnade motion, n:o 176.

§ 5.

Efter föredragning vidare af Riksdagens år 1888 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning af statsverkets jemte andra af allmänna medel bestående fonders tillstånd, styrelse och förvaltning år 1887 öfverlemnades densamma till behandling af statsutskottet.

§ 6.

Föredrogs, men blefvo ånyo bordlagda:

statsutskottets utlåtande n:o 16,

lagutskottets utlåtanden n:is 10 och 11; samt

Andra Kammarens tillfälliga utskotts utlåtanden n:is 1 och 2.

§ 7.

Afgåfvos nya motioner af:

herr *N. Fosser*, n:o 177, om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om förbud för tillverkning i riket samt in- och utförsel af konstgjordt smör eller margarin m. m.; och

herr *E. P. Jonsson* i Myre, n:o 178, om ändrad lydelse af §§ 5 och 82 i Kongl. Maj:ts förslag till lag angående väghållningsbesvärets utgörande på landet.

Dessa båda motioner begärdes på bordet och bordlades.

§ 8.

Ledighet från riksdagsgörömlen beviljades herr *A. Swartling* under tre dagar från och med den 20 dennes.

§ 9.

Till bordläggning anmäldes:

statsutskottets utlåtanden:

n:o 5 a, angående Kongl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning beträffande förändrad organisation af kavalleriet;

n:o 7, angående regleringen af utgifterna under riksstatens sju hufvudtitel, innefattande anslagen till kongl. civildepartementet; och

n:o 17, i anledning af väckta motioner rörande dels nedsättning i de på viss jord hvilande grundskatter samt dels lindring i rustnings- och roteringsbesvären;

lagutskottets memorial n:o 12, i anledning af återremiss från Andra Kammaren af utskottets utlåtande (n:o 9) öfver väckt motion om ändrad lydelse af 26 kap. 1 och 8 §§ samt 30 kap. 5 § rättegångsbalken; samt

Andra Kammarens första tillfälliga utskotts utlåtanden:

n:o 3, i anledning af väckt motion om ändrad lydelse af 32 § i stadgan angående folkundervisningen i riket den 20 januari 1882; och

n:o 4, i anledning af väckt motion om ändring af 12 § i stadgan angående folkundervisningen i riket den 20 januari 1882.

Kammaren beslöt, att dessa ärenden skulle å föredragningslistan för morgondagens sammanträde uppföras framför de ärenden, som blifvit tvenne gånger bordlagda.

§ 10.

Justerades tre protokollsutdrag, hvarefter kammarens ledamöter åtskildes kl. 2,45 e. m.

In fidem

A. E. J. Johansson.